
ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ЕКСПЕРТИЗИ ТА МИТНОЇ СПРАВИ

DOI: 10.37734/2518-7171-2020-1-16

УДК 330.133.2

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У СУДОВІЙ ТОВАРОЗНАВЧІЙ ЕКСПЕРТИЗИ

І. В. ЄМЧЕНКО, доктор технічних наук, професор;

Д. О. КОВАЛЬОВА, судовий експерт

(Львівський торговельно-економічний університет,

Львівський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України)

Анотація. Метою статті є визначення ролі інформаційного забезпечення для судової експертної діяльності. Проаналізована процедура оцінювання об'єкта судового товарознавчого дослідження. У роботі розглянуті особливості проведення судової товарознавчої експертизи об'єкта, наданого для дослідження. Проаналізовані етапи проведення товарознавчої експертизи з визначення ринкової вартості мобільного телефону. Товарознавче дослідження було доручено судовому експерту експертної спеціальності 12.1 «Визначення вартості машин, обладнання, сировини та споживчих товарів». Для досліджень використовували такі методи: органолептичний, яким визначали ідентифікаційні дані об'єкта дослідження, його комплектильність, укомплектованість та технічний стан; інструментальний (вимірювальний) метод для замірів необхідних параметрів; експертного аналізу – для визначення товарного виду на підставі зовнішнього огляду; оцінювання – способом визначення вартості об'єкта досліджень; метод маркетингових досліджень. Методичні підходи застосовано як загальні способи визначення вартості майна, що ґрунтуються на основних принципах оцінювання. Для оцінювання об'єкта дослідження застосовували порівняльний методичний підхід з урахуванням принципів заміщення, попиту та пропозиції. Ринкова вартість розрахована на основі визначення середньозваженої вартості. Показана роль інформаційного забезпечення для оперативності й ефективності вирішення поставлених перед експертами завдань. Зроблені висновки про необхідність доповнення та оновлення науково-методичної бази з метою підсилення інформаційної складової ефективності товарознавчого експертного дослідження.

Ключові слова: інформаційне забезпечення, ринкова вартість, мобільний телефон, судова товарознавча експертиза, експертне дослідження, висновок експерта, експерт.

Постановка проблеми в загальному вигляді та зв'язок із найважливішими науковими чи практичними завданнями. Вступивши на євроінтеграційний шлях, Україна стає гарантом неухильного дотримання конституційних прав і свобод людини, проголошених Конституцією України як найвища соціальна цінність нашого суспільства [1]. Зростанню рейтингу країни та створенню позитивного іміджу в правовому

міжнародному просторі сприятиме ефективна система судової експертної практики.

У період економічного спаду та соціальної напруженості в країні зростає кількість правопорушень, пов'язаних із крадіжками, та притягнень до кримінальної відповідальності осіб, які скоїли такий злочин. Саме крадіжки є найбільш поширеним злочином, що посягає на майно громадян [1].

У 185 статті Кримінального кодексу України визначення крадіжки трактується як таємне викрадення чужого майна, за яке настає кримінальна відповідальність, якщо його вартість перевищує 0,2 неоподаткованих мінімумів доходів громадян. Розслідуванням дій порушників займаються слідчі органи МВС.

Предметом крадіжок може бути будь-яке майно, але найчастішим і найдоступнішим предметом крадіжок в останні роки стають засоби стільникового зв'язку – мобільні телефони. Це пояснюється їх використанням усіма віковими категоріями споживачів усіх верств населення через широкі функціональні можливості даного товару.

Беззаперечним є факт, що судова товарознавча експертиза є засобом доказів для розслідування таких злочинів.

Поняття «судова експертиза» визначає стаття 1 Закону України «Про судову експертизу» як «дослідження експертом на основі спеціальних знань матеріальних об'єктів, явищ і процесів, які містять інформацію про обставини справи, що перебуває у провадженні органів дізнання, досудового та судового слідства» [2].

Світовий інститут експертних досліджень у судовій практиці існує вже понад 100 років і розвивається зі стрімким зростанням ринкових відносин і господарської діяльності.

Експертна діяльність в Україні провадиться експертними установами Міністерства юстиції, Міністерства оборони України, СБУ, МОЗ, ДПС України, МВС. Проте найбільша частка експертних досліджень, що призначаються в державі на стадії досудового розслідування, припадає на експертні установи МВС разом із Міністерством юстиції (майже 90 %) [3]. Для товарознавчо-експертної діяльності, як і для судово-експертної, притаманні принципи, за якими вона повинна здійснюватися: законність, незалежність, об'єктивність та повнота дослідження [2].

Експертне дослідження – дослідження, що проводиться експертом на основі спеціальних знань матеріальних об'єктів, явищ і процесів, які містять інформацію про обставини події, за зверненням юридичних або фізичних осіб. Підставою для проведення експертного дослідження є письмова заява (лист) ініціатора експертного дослідження (юридичної або фізичної особи) [4].

Як особливість проведення судової товарознавчої експертизи слід вказати на певні чинники, що підсилюють результати одержаних висновків експерта – це експертне забезпечення, методи, методика, науково-методологічні прийоми, що не можливо реалізувати без спеціальних знань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню питань з призначення, особливостей проведення товарознавчих експертних досліджень у судовій практиці присвятили праці автори: В. В. Архіпов, В. І. Молчанов, В. Г. Гончаренко, О. О. Желавська, С. О. Коробова, В. А. Карпенко, А. І. Лозовий та інші. Науковці-дослідники – Р. Я. Заяць, Н. В. Лисенко, М. Г. Мартосенко, М. С. Беднарчук, О. Д. Яровий, О. О. Сирота зробили свій внесок у зміцнення методології товарознавчої експертизи в судовій практиці. Проте недостатньо уваги приділено в наукових публікаціях питанню експертного забезпечення, зокрема інформаційному, та вивченню його впливу на ефективність висновку експерта.

Формування цілей статті. Мета дослідження полягає в розкритті механізму проведення товарознавчої експертизи з визначення ринкової вартості наданого судовому експерту на дослідження об'єкта, що перебував у провадженні органів досудового слідства. Виникає потреба в детальному розгляді основних етапів проведення експертних досліджень, наявних чинників інформаційного забезпечення судового експерта, виявлення проблем методологічного характеру.

Виклад основного матеріалу дослідження. Товарознавчі експертні дослідження проводились у секторі товарознавчих і гемологічних експертиз науково-дослідного експертно-криміналістичного центру (НДЕКЦ). Державний НДЕКЦ і НДЕКЦ належать до Експертної служби України. З 2002 року ДНДЕКЦ є повноправним членом Європейської мережі криміналістичних наукових установ (ЄМКНУ – ENFSI) – офіційного консультативно-дорадчого органу ЄС з питань судової експертизи.

Судові експерти залучаються для вирішення завдань у разі потреби в спеціальних знаннях під час провадження адміністративних, цивільних або господарських справ.

Ефективність товарознавчо-експертної діяльності в судовій практиці забезпечують чинники, зазначені на рис. 1.

Рис. 1. Чинники, що забезпечують ефективність товарознавчо-експертної діяльності в судовій практиці

Об'єктами експертного дослідження або судової експертизи стають матеріальні носії інформації – документи, зразки, речовини, програми або інші дані про них і порівнювальний матеріал – об'єкт порівняння, що надходить до науково-дослідних експертно-криміналістичних центрів [4] (рис. 2).

Рис. 2. Узагальнені об'єкти експертного дослідження

Об'єктом досліджень судового експерта у Львівському НДЕКЦ МВС України був мобільний телефон торговельної марки «HUAWEI» моделі «CRO-U00» серії «Y3» 2017 року, серійний номер (S/N): «СAХ9K17A26901521. Перед судовим експертом поставлено завдання з визначення ринкової вартості наданого на дослідження об'єкта.

Оцінювання майна проводиться із застосуванням методичних підходів, методів оцінювання, що є складовими частинами методичних підходів або є результатом комбінування кількох методичних підходів, а також оціночних процедур [5]. Під час вибору методу для експертних досліджень, призначених за конкретною справою, визначальне значення мають чинники, наведені на рис. 3.

Рис. 3. Чинники, що мають визначальне значення під час вибору методів для експертних досліджень

Процедура визначення ринкової вартості рознавчої експертизи передбачає три основні етапи (рис. 4).

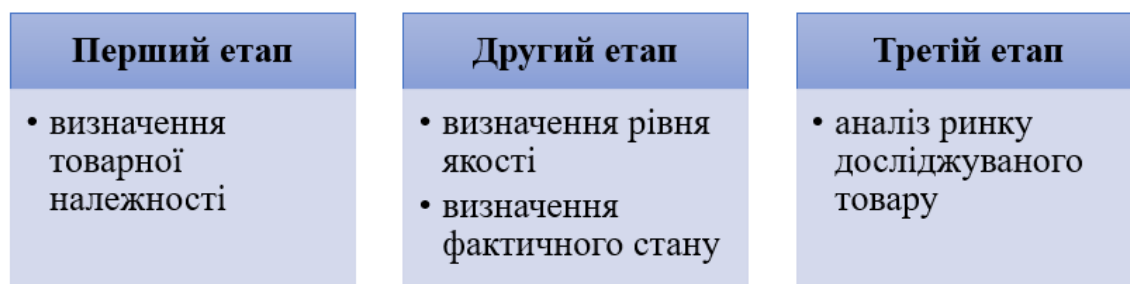

Рис. 4. Етапи проведення судово-товарознавчої експертизи з метою визначення ринкової вартості

У даній експертизі експерт визначає ринкову вартість об'єктів дослідження порівняльним підходом, методом прямого порівняння продажів. Основні елементи порівняння – це характеристики подібного майна за місцем його виробництва, знаходження, фізичними й експлуатаційними характеристиками, умовами реалізації та інші. Технічний стан об'єкта дослідження визначається з урахуванням Методики [6].

Як об'єкти порівняння приймаються подібні об'єкти (майно), основні ознаки та пара-

метри яких (технічні характеристики, модель, товарний стан) відповідають ознакам об'єктів дослідження. Товарний стан об'єктів порівняння визначався відповідно до опису, що зазначений у пропозиціях до продажу на ринку подібного майна.

Інформація про ціни пропозиції подібного майна, одержані з мережі Інтернет [7–9], результати проведеного маркетингового дослідження, а також розрахунок ринкової вартості наведені у табл. 1.

Таблиця 1

Визначення ринкової вартості об'єкта дослідження

Мобільний телефон торговельної марки «HUAWEI» моделі «CRO-U00» серії «Y3» 2017 року	Об'єкт порівняння 1	Об'єкт порівняння 2	Об'єкт порівняння 3
джерело інформації	[7]	[8]	[9]
ціна пропозиції, грн	1 300,00	1 300,00	1 400,00
коригування на комплектність, %	-10	-10	-10
скоригована вартість, грн	1 170,00	1 170,00	1 260,00
ринкова вартість, грн (середньозважене значення)	1 200,00		

Оскільки об'єкти порівняння [7–9] за своїм товарним (технічним) станом не відрізняються від досліджуваного мобільного телефону, судовим експертом не застосовувалося коригування на відмінність товарного (технічного) стану.

У висновку судового експерта зазначено, що за результатами проведеної експертизи

встановлена ринкова вартість представленого на дослідження мобільного телефону становила 1 200,00 грн.

Для якісного проведення судової товарознавчої експертизи та формулювання обґрунтованих висновків необхідним є наявність відповідного забезпечення дослідження (рис. 5).

Рис. 5. Складові відповідного забезпечення експертного дослідження

Власне інформаційне забезпечення посідає провідне місце, оскільки дає можливість експерту точно описувати, класифікувати об'єкти, що підлягають дослідженню, визначити напрями подальших дій, відбирати для застосування відповідні методики. Тому актуальність питань інформаційного забезпечення судово-товарознавчої експертизи залишається високою [10].

Науково обґрунтована система класифікації інформаційного забезпечення судової товарознавчої експертизи має базуватися на трьох основних параметрах: професійній інформаційній комунікації, пізнавальності інформації та якісних характеристиках змісту інформаційного забезпечення. Експертна діяльність фахівців, які володіють спеціальними знаннями, потребує високої оперативності й ефективності вирішення поставлених перед експертами завдань. А це можливо лише за наявності в арсеналі експертів належного інформаційного та науково-методичного забезпечення. Наприклад, об'єктом дослідження судових експертів спеціальності 12.1 Львівського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС були партія взуття масою у кілька тонн та кількістю у кілька тисяч пар [11].

Інформаційне забезпечення експертної діяльності – головний чинник результативності отриманих висновків [12].

Починаючи із 2000 р. в експертних підрозділах Експертної служби впроваджено більше як 400 науково-методичних розробок. Проте необхідно вказати на застарілість, а інколи і недостатність рекомендованої науково-технічної та довідкової літератури, що використовується під час проведення експертних досліджень у судовій практиці. Так, у переліку такої літератури, що був затверджений ще у 2010 р.

із змінами у 2014 р., найновішим є видання 2009 р. [13].

Слід відмітити, що перелік літератури, що використовується для проведення експертизи матеріалів, речовин, виробів (Додаток 7 Наказу № 1722/5), налічує 188 позицій.

Перелік науково-технічної та довідкової літератури, що використовується для проведення судової економічної експертизи (Додаток 14 Наказу), налічує лише 31 найменування рекомендованих джерел, де найновішим є видання датоване 2009 р. Це Методичні рекомендації з визначення ринкової вартості товару в країні його придбання на момент перетину митного кордону України [14].

Для проведення судової товарознавчої експертизи (Додаток 15 Наказу) рекомендовано до застосування 38 найменувань інформаційних джерел, що, на нашу думку, є недостатнім для проведення ефективних досліджень, зважаючи на великий асортимент і широку товарну номенклатуру та на те, скільки нових товарів з'являється щороку в торговельній мережі, є об'єктами міжнародної торгівлі та стають об'єктами розгляду цивільних, господарських і кримінальних справ. Найновіше видання серед рекомендованих джерел у переліку – 2009 року.

Слід зазначити, що серед авторів-товарознавців є науковці Львівського торговельно-економічного університету: В. В. Гаврилишин, І. В. Сирохман, І. М. Задорожний. Проте в переліку представлені, на жаль, ще старі видання. Вважаємо за доцільне поповнити й оновити цей перелік навчальною літературою авторів-фахівців з Київської, Львівської та Полтавської школи товарознавства, представників закладів вищої освіти, які б змогли разом із працівниками НДЕКЦ брати участь у розробленні методик, методологічних підходів, су-

часних словників із товарознавчої термінології тощо. Усе це підвищить ефективність та обґрунтованість результатів досліджень під час проведення судової товарознавчої експертизи.

Висновки із зазначених проблем і перспективи подальших досліджень у поданому напрямі. У Брюсселі 11 лютого 2021 р. на засіданні Ради асоціації Україна-ЄС проголошено, що реформа судочинства – «мати всіх реформ» для України [15]. Реформи необхідні, зокрема, в галузі інформаційного забезпечення експертної товарознавчої діяльності.

Питання реалізації судово-експертної діяльності із застосуванням сучасного інструментарію дасть можливість створити необхідні умови для проведення кваліфікованої та об'єктивної судово-товарознавчої експертизи. Це стосується й галузі судового експертного забезпечення (методи, методики, інформаційні джерела, довідники тощо), одна частина з якого потребує доповнення, інша – оновлення. Запропоновано доповнити й оновити арсенал інформаційного забезпечення, зокрема наукового та навчально-методичного, для вирішення питань судової товарознавчої експертизи, співпрацюючи із науковцями та практиками закладів вищої освіти та НДЕКЦ України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кіріленко Ф. О. Крадіжки особистого майна громадян, вчинені у період 1960 – 2018 років / Ф. О. Кіріленко // Соціально-правові студії. – 2019. Вип. 3(5). – С. 81–87.
2. Про судову експертизу [Електронний ресурс]: Закон України від 25.02.1994 № 4038-ХІІ. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text> (дата звернення: 14.10.2020). – Назва з екрана.
3. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства юстиції України від 08.10.1998 № 53/5. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text> (дата звернення: 14.10.2020). – Назва з екрана.
4. Про затвердження Інструкції з організації проведення та оформлення експертних проваджень у підрозділах Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 17.07.2017 № 591. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1024-17#Text> (дата звернення: 13.10.2020). – Назва з екрана.
5. Про затвердження Національного стандарту № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2003 р. № 1440. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003-%D0%BF#Text> (дата звернення: 13.10.2020). – Назва з екрана.
6. Лозовий А. І. Методика визначення вартості майна / А. І. Лозовий, О. С. Донцова, С. М. Бобрицький, О. І. Стебіх. – Харків: ХНДІСЕ, 2004. – 112 с.
7. Smartphone [Електронний ресурс]: веб-сайт. – Режим доступу: <http://huawei-y3-2017.smartphone.ua/> (дата звернення: 10.07.2019).
8. Rozetka [Електронний ресурс]: веб-сайт. – Режим доступу: https://rozetka.com.ua/ua/huawei_y3_2017_ds_gld/p1772317 (дата звернення: 10.07.2019).
9. OLX [Електронний ресурс]: веб-сайт. – Режим доступу: <https://www.olx.ua/uk/obuyavlenie/huawei-y3-2017.html> (дата звернення: 10.07.2019).
10. Міщенко Т. М. Інформаційне забезпечення судово-економічної експертизи Управління публічними фінансами та проблеми забезпечення національної економічної безпеки / Т. М. Міщенко // Зб. тез Податкового конгресу. Серія «Податкова та митна справа в Україні». Т. 141 (м. Ірпінь, 12 грудня 2019 р.). – Ірпінь: Університет ДФС України, 2019. – С. 502–506.
11. Заяць Я. І. Актуальність створення сучасної науково-методичної бази дослідження

- товарів у судовій експертизі / Я. І. Заяць, Д. О. Ковальова, М. С. Рак, І. Я. Хитра, Н. І. Попович // Інновації в управлінні асортиментом, якістю та безпекою товарів і послуг : Матеріали VIII міжнар. наук.-практ. конф. – Львів : Растр-7, 2020. – С. 126–129.
12. Гладчук І. М. Поняття та види інформаційного забезпечення експертної діяльності / І. М. Гладчук // 36. матеріалів «Теорія і практика судової експертизи і криміналістики». – 2018. – С. 78–80.
  13. Про затвердження переліків рекомендованої науково-технічної та довідкової літератури, що використовується під час проведення судових експертиз [Електронний ресурс] : Наказ Міністерства юстиції України від 30.07.2010 № 1722/5. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1722323-10#Text> (дата звернення: 13.10.2020). – Назва з екрана.
  14. Мінаєва О. О. Методичні рекомендації по визначенню ринкової вартості товару в країні його придбання на момент перетинання митного кордону України : Звіт з наук.-дослід. роботи / О. О. Мінаєва. – Одеський НДІСЕ, 2009. – 37 с.
  15. ЄС: реформа судочинства – «мати всіх реформ» для України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/jees-ukrajina-asociacija-reformy/31098839.html> (дата звернення: 14.10.2020). – Назва з екрана.
- REFERENCES**
1. Kirilenko F. O. (2019). Kradizhky osobystoho maina hromadian, vchyneni u period 1960–2018 rokiv [Thefts of personal property of citizens committed in the period 1960–2018]. *Sotsialno-pravovi studii – Socio-legal studies*, 3(5), 81-87 [in Ukrainian].
  2. Pro sudovu ekspertyzu : Zakon Ukrainy vid 25.02.1994 № 4038 [On forensic examination: Law of Ukraine of 25.02.1994 № 4038]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text> (accessed 14 October 2020) [in Ukrainian].
  3. Pro zatverdzhennia Instruksii pro pryznachennia ta provedennia sudovykh ekspertyz ta ekspertnykh doslidzhen ta Naukovo-metodychnykh rekomendatsii z pytan pidhotovky ta pryznachennia sudovykh ekspertyz ta ekspertnykh doslidzhen: Nakaz Ministerstva yustytysii Ukrainy vid 08.10.1998 № 53/5 [On approval of the Instruction on appointment and conduct of forensic examinations and expert research and Scientific and methodological recommendations on preparation and appointment of forensic examinations and expert research: Order of the Ministry of Justice of Ukraine dated 08.10.1998 № 53/5]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text> (accessed: 14 October 2020) [in Ukrainian].
  4. Pro zatverdzhennia Instruksii z orhanizatsii provedennia ta oformlennia ekspertnykh provadzhen u pidrozdilakh Ekspertnoi sluzhby Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy : Nakaz Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy №591 [On approval of the Instruction on the organization and conduct of expert proceedings in the divisions of the Expert Service of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine: Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine №591]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1024-17#Text> (accessed 13 October 2020) [in Ukrainian].
  5. Pro zatverdzhennia Natsionalnoho standartu Zahalni zasady otsinky maina i mainovykh prav : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy № 1440 [On approval of the National Standard General principles of property and property rights assessment: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine № 1440]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003-%D0%BF#Text> (accessed 13 October 2020) [in Ukrainian].
  6. Lozovyi, A. I., Dontsova, O. S., Bobrytskyi, S. M. & Stebikh O. I. (2004). *Metodyka vyznachennia vartosti maina [Methods of determining the value of property]*. Kharkiv: KhNDISE [in Ukrainian].

7. Smartphone: veb-sait [Site Smartphone]. Retrieved from <http://huawei-y3-2017.smartphone.ua/> (accessed 10 July 2019).
8. Rozetka: veb-sait [Site Rozetka]. Retrieved from https://rozetka.com.ua/ua/huawei_y3_2017_ds_gld/p1772317 (accessed 10 July 2019) [in Ukrainian].
9. OLX: veb-sait. [Site OLX]. Retrieved from <https://www.olx.ua/uk/obyavlenie/huawei-y3-2017.html> (accessed 10 July 2019) [in Ukrainian].
10. Mishchenko T. M. (2019). Informatsiine zabezpechennia sudovo-ekonomichnoi ekspertyzy Upravlinnia publichnymy finansamy ta problemy zabezpechennia natsionalnoi ekonomichnoi bezpeky [Information support of forensic economic expertise of the Public Finance Department and problems of ensuring national economic security]. *Zbirnyk tez Podatkovoho konhresu. Seriiia «Podatkova ta mytna sprava v Ukraini» – Collection of abstracts of the Tax Congress. Series “Tax and Customs Affairs in Ukraine”*, 141, 502-506 [in Ukrainian].
11. Zaiats Ya. I., Kovalova D. O., Rak M. S., Khytra I. Ia & Popovych N. I. (2020). Aktualnist stvorennia suchasnoi naukovo-metodychnoi bazy doslidzhennia tovariv u sudovii ekspertyzi [The urgency of creating a modern scientific and methodological basis for the study of goods in forensic science]. *Innovatsii v upravlinni asortymentom, yakistiu ta bezpekoiu tovariv i posluh : Materialy VIII mizhnarodnoi nauk.-prakt. konf – Innovations in the management of the range, quality and safety of goods and services: Materials of the VIII international scientific-practical. conf*, 126-129 [in Ukrainian].
12. Hladchuk I. M. (2018). Poniattia ta vydy informatsiinoho zabezpechennia ekspertnoi diialnosti [Concepts and types of information support of expert activity]. *Zbirnyk materialiv Teoriiia i praktyka sudovoi ekspertyzy i kryminalistyky – Collection of materials Theory and practice of forensic science and criminology*, 78-80 [in Ukrainian].
13. Pro zatverdzhennia perelikiv rekomendovanoi naukovo-tekhnichnoi ta dovidkovoi literatury,shcho vykorystovuietsia pid chas provedennia sudovykh ekspertyz : Nakaz Ministerstva yustytsii Ukrainy 1722/5 [On approval of lists of recommended scientific, technical and reference literature used during forensic examinations: Order of the Ministry of Justice of Ukraine № 1722/5]. – Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1722323-10#Text> (accessed 13 October 2020) [in Ukrainian].
14. Minaieva O. O. (2009). *Metodychni rekomendatsii po vyznachenniui rynkovoi vartosti tovaru v kraini yoho prydbannia na moment peretynannia mytnoho kordonu Ukrainy [Methodical recommendations for determining the market value of goods in the country of purchase at the time of crossing the customs border of Ukraine]*. Odessa, Odeskyi NDISE [in Ukrainian].
15. YeS : reforma sudochynstva – «maty vsikh reform» dlia Ukrainy [EU: judicial reform – “mother of all reforms” for Ukraine]. Retrieved from <https://www.radiosvoboda.org/a/jees-ukrajina-asociacija-reformy/31098839.html> (accessed 14 October 2020) [in Ukrainian].

И. В. Ємченко, доктор технических наук, профессор; Д. А. Ковалева, судебный эксперт (Львовский торгово-экономический университет; Львовский научно-исследовательский экспертно-криминалистический центр МВД Украины). Информационное обеспечение в судебной товароведной экспертизе.

Аннотация. Целью статьи является определение роли информационного обеспечения для судебной экспертной деятельности. Проанализирована процедура оценки объекта судебного товароведного исследования. В работе рассмотрены особенности проведения судебной товароведной экспертизы предоставленного на исследование объекта. Проанализированы этапы проведения товароведной экспертизы по определению рыночной стоимости мобильного телефона. Товароведное исследование было поручено судебному эксперту экспертной специальности 12.1 «Определение стоимости машин, оборудования, сырья и потребительских товаров». Для исследований использовали следующие методы: органолептический,

каким определяли идентификационные данные объекта исследования, его комплектность, укомплектованность и техническое состояние; инструментальный (измерительный) метод для замеров необходимых параметров; экспертного анализа – для определения товарного вида на основании внешнего осмотра; оценивания – способом определения стоимости объекта исследований; метод маркетинговых исследований. Методические подходы применены как общие способы определения стоимости имущества, основанные на основных принципах оценки. Для оценки объекта исследования применяли сравнительный методический подход с учетом принципов замещения, спроса и предложения. Рыночная стоимость рассчитана на основе определения средневзвешенной стоимости. Показана роль информационного обеспечения для оперативности и эффективности решения поставленных перед экспертами задач. Сделаны выводы о необходимости дополнения и обновления научно-методической базы с целью усиления информационной составляющей эффективности товароведческого экспертного исследования.

Ключевые слова: информационное обеспечение, рыночная стоимость, мобильный телефон, судебная товароведческая экспертиза, экспертное исследование, заключение эксперта, эксперт.

I. Yemchenko, Dc. Tech. Sci., Professor; **D. Kovalova**, judicial expert (Lviv university of Trade and Economics; Lviv Scientific Research Forensic Center of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine). **The informative providing is in judicial commodity expert examination.**

Annotation. The aim of the article is to determine the role of dataware for judicial expert activity. Analysed procedure of evaluation of object of judicial commodity reasearch. Considered features of realization of judicial commodity expert examination of object, that it is given on research. The analysed stages of realization of commodity expert examination are from determination of market value of mobile telephone. Commodity expert research was incumbent to the judicial expert of expert speciality of a 12.1 "Determination of cost of machines, equipment, raw material and consumer goods". For researches used such methods: органолептичний, determined identification data of research object, his completeness, full strength and technical state that; an instrumental (instrumentation) method is for intentions of necessary parameters; expert analysis – for determination of commodity kind on the basis of external review; evaluation – by the method of determination of cost of object of researches; method of marketing researches. Methodical approaches are applied as general methods of determination property costs that are base on basic principles of evaluation. For the evaluation of object researches applied comparative methodical approach with taking into account of principles of substitution, demand and supply. A market value is expected on the basis of determination of середньозваженої cost. The shown role of dataware is for an operationability and efficiency of decision of the tasks put before experts. Drawn conclusion about the necessity of addition and updating of scientifically-methodical base with the aim of strengthening.

Taking into account the above-mentioned, informative providing occupies a leading position, as it allows the expert to accurately describe, to classify the objects that is subject to research, determine directions of further actions, take away corresponding methodologies for application. The question of realization of judicial expert activity with application of modern tool will enable to create necessary terms for the leadthrough of skilled and objective judicial commodity expert examination. Consequently actuality of questions of the informative providing of judicial commodity expert examination remains extremely high.

Keywords: informative providing, market value, mobile telephone, judicial commodity expert examination, expert research, conclusion of expert, expert.